

## STANJE I KRETANJE NA TRŽIŠTU OSIGURANJA U RSM U 2021. GODINI S PROMENAMA I IZAZOVIMA NA TRŽIŠTU OSIGURANJA ZA 2022. GODINU

Pisati o kretanju na Makedonskom tržištu osiguranja u 2021. godini, a pritom uporediti samo sa 2020. godinom, kada je pandemija imala veliki uticaj, bilo bi malo nerealno za praćenje tržišta u 2021. godini kada je uticaj pandemije na biznis osiguranja imao manji uticaj. Ako hoćemo da imamo realniju sliku za rast tržišta osiguranja adekvatnije je za biznis osiguranja tu uporedbu vršiti i sa stanjem na tržištu u 2019. godini. Slobodno se može reci da 2020. godina nije adekvatno reprezentativna godina za ovakve analize.

Posle dve izvršene akvizicije zaključno sa 2019. godinom, s preuzimanjem kompanije NOVA OSIGURANJE AD SKOPJE od strane HALK-Osiguranja i Eurolink Osiguranja od strane Grawe osiguranja Neživot, na tržištu osiguranja u 2021. godini poslovalo je 16 društava za osiguranje, od kojih 11 društava za djelatnost neživotnih osiguranja i 5 društava u oblasti životnih osiguranja. Na tržištu osiguranja djeluje veliki broj posrednika u osiguranju i to 37 brokerskih društava, 12 društava za zastupanje u osiguranju i 8 banaka koje obavljaju djelatnost zastupanja u osiguranju.

U 2021. godini od ukupnog broja osiguravajućih društava (16), u vlasništvu stranog kapitala je 15 društava, a samo 1 društvo je u vlasništvu rezidenata koje uspješno posluje.

Tržište osiguranja u 2021. godini i pored produženog uticaja pandemije, bilježi rast premije u odnosu na 2020. godinu i 2019. godinu.

Kod neživotnog osiguranja ostvarena je bruto zaračunate premija u iznosu od 156.552.000 EUR sto predstavlja rast od 15,65 % u odnos na 2020. godina i 10 % u odnos na 2019. godinu.

U segment životnih osiguranja ostvarena je bruto zaračunata premija od iznosu od 32 549 000 EUR sto predstavlja rast od 15,01 % u odnosu na 2020. godinu i 9,34 % u odnosu na 2019. godinu. Tako je ukupno tržište osiguranja raslo za 15,54 % u odnosu na 2020. godinu i 9,8 % u odnosu na 2019. godinu.

Slika kretanja tržišta osiguranja u RSM biće jasnija ako se pogleda prikaz zaračunate premije po vrstama osiguranja za 2019., 2020. i 2021. godinu.

Tabela br. 1 – Bruto zaračunata premija po vrstama osiguranja

U (000) EUR

Tip osiguranja	Bruto premija			Dinamike		
	2019	2020	2021	20/19	21/20	21/19
01. Nesreća	11.287	12.169	10.522	7,81%	-13,53%	-6,78%
02. Zdravstveno osiguranje	3.071	4.450	6.586	44,88%	48,00%	114,42%

U (000) EUR

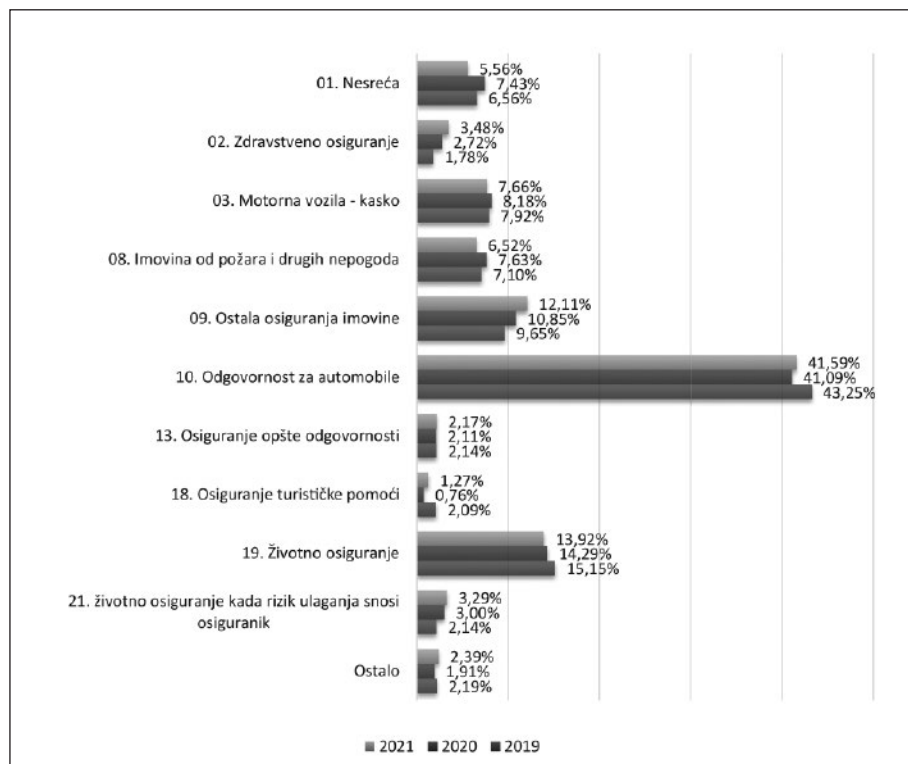
Tip osiguranja	Bruto premija			Dinamike		
	2019	2020	2021	20/19	21/20	21/19
03. Motorna vozila – kasko	13.630	13.394	14.476	-1,73%	8,08%	6,21%
05. Avioni – kasko	867	148	1.437	-82,96%	872,78%	65,73%
06. Brodovi – kasko	9	18	27	95,40%	51,54%	196,11%
07. Roba u transportu – kasko	1.326	1.377	1.470	3,84%	6,75%	10,85%
08. Imovina od požara i drugih nepogoda	12.221	12.491	12.335	2,21%	-1,25%	0,93%
09. Ostala osiguranja imovine	16.598	17.760	22.900	7,00%	28,94%	37,96%
10. Odgovornost za automobile	74.424	67.257	78.639	-9,63%	16,92%	5,66%
11. Odgovornost vazduhoplova	233	110	311	-52,66%	181,51%	33,27%
12. Odgovornost plovnih	50	44	56	-11,56%	26,17%	11,59%
13. Osiguranje opšte odgovornosti	3.690	3.447	4.104	-6,60%	19,08%	11,23%
14. Osiguranje kredita	210	409	155	94,62%	-62,14%	-26,32%
15. Osiguranje garancije	20	9	4	-56,81%	-49,81%	-78,32%
16. Osiguranje finansijskih gubitaka	1.093	1.048	1.125	-4,05%	7,28%	2,93%
17. Pružanje pravne zaštite	0	0	0	60,00%	-37,50%	0,00%
18. Osiguranje turističke pomoći	3.589	1.241	2.406	-65,42%	93,84%	-32,96%
19. Životno osiguranje	26.069	23.395	26.318	-10,26%	12,50%	0,96%
20. Brak ili porođaj	17	0	0	-100,00%	0,00%	-100,00%
21. Životno osiguranje kada rizik ulaganja snosi osiguranik	3.684	4.906	6.231	33,20%	27,00%	69,15%
<b>Ukupno</b>	<b>172.088</b>	<b>163.673</b>	<b>189.101</b>	<b>-4,89%</b>	<b>15,54%</b>	<b>9,89%</b>
Ukupno Neživot	142.319	135.372	156.552	-4,88%	15,65%	10,00%
Ukupno Život	29.769	28.301	32.549	-4,93%	15,01%	9,34%

Brojke iz tabele broj 1. pokazuju da je industrija osiguranja i pored velikog uticaja pandemije uspjela da ima rast premije na nivou ili veći od rasta Bruto društvenog proizvoda Republike Severne Makedonije (RSM).

Kompanije su to postigle tako što su preuzele brze mjere za prilagođavanje svog poslovanja na pandemijske uslove rada i to:

- Digitalizovanje svojih poslovnih procesa, što je omogućilo da se poslovni procesi odvijaju sa distance.
- Ponudom novih produkata.
- Forsiranjem u prodaji produkata koje su tražili potrošači u uslovima pandemije.

Grafikon br. 1 – Struktura bruto zaračunate premije po vrstama osiguranja

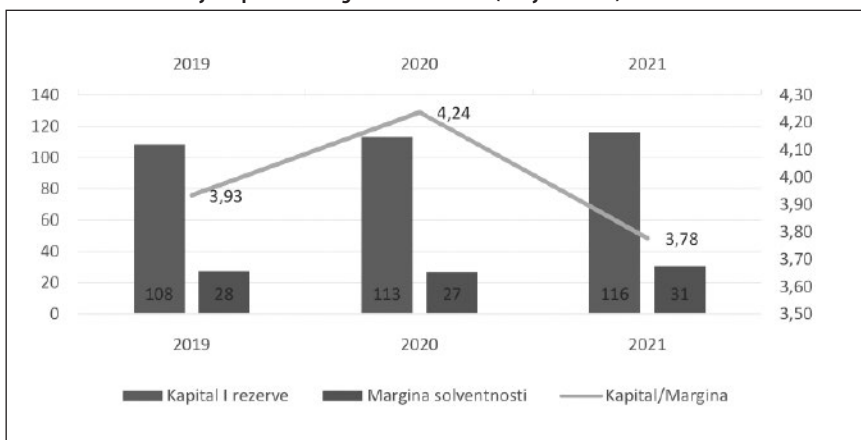


Krajem 2021. godine ukupan kapital osiguravajućih društava iznosi 119,5 miliona eura i u odnosu na granice solventnosti, kao glavni pokazatelj za procjenu stabilnosti sektora osiguranja, je na nivou od 3,78 puta od potrebne razine solventnosti.

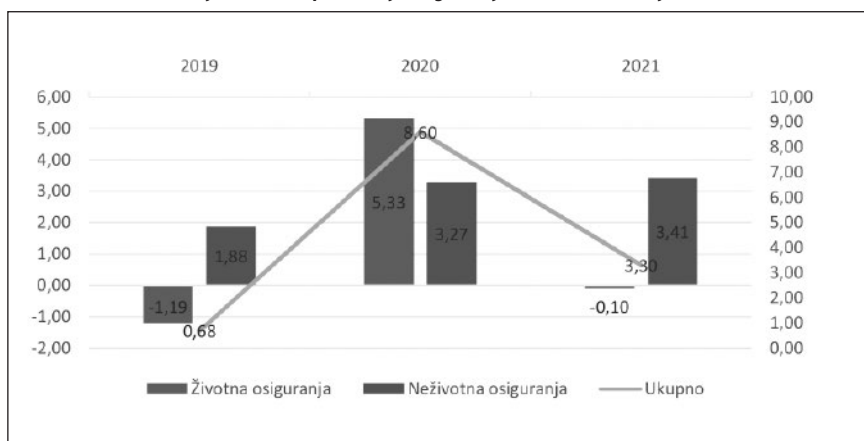
Ovo ukazuje na to da su društva osiguranja u Republici Sjevernoj Makedoniji (RSM) dovoljno kapitalizovana, likvidna i solventna. Isto tako ukazuje na to da društva za osiguranje imaju visok stepen stabilnosti. To predstavlja garancija da osiguravajuća društva imaju dovoljno finansijskih sredstava za ispunjavanje preuzetih obaveza po osnovu isplatu tekućih i budućih šteta.

U 2021. godini sektor osiguranja u RSM ukupno (neživot i život) ostvario je dobit pre oporezivanja u iznosu od 3,3 miliona eura. Pri ovome značajno

Grafikon br. 2 – Kretanje kapitala I margina solventnosti (milijuna eura)



Grafikon br. 3 – Finansijski rezultat poslovanja osiguravajućih društava (milijuna eura)



je istaći da u ovoj godini dobit proizlazi iz kompanija osiguranja život, jer su kompanije iz neživotnog osiguranja u 2021. godini radile sa gubitkom od oko 100.000 EUR. Od ukupno 11 kompanija (neživot), 6 su radile sa dobiti koja visina dobiti nije mogla da pokrije gubitak koji je imalo 5 kompanija.

Kada se analizuje grafikon broj 3. vidi se da su u 2020. godini kompanije iz osiguranja neživot imale ukupnu dobit od 8,6 miliona eura. Ovakvo stanje proizlazi pre svega zbog određenih intervencija od strane Agencije za Superviziju u osiguranju, koja je u 2020. godini stvorila bolji ambijent izmjenom određenih podzakonskih akata. Ovo je bilo sa ciljem da kompanije lakše posluju i zadrže svoju solventnost i likvidnost u uslovima velikog uticaja pandemije na privredu i građane. Ove promjene bile su sa određenim rokom od jedne

godine i trajale su do 31.12.2020. godine kada su i ukinute. Analiza i kretanje finansijskog rezultata poslovanja osiguravajućih društava samo pokazuje da društva nisu na potrebnom nivou poslovanja s aspekta dobiti.

### Promjene i izazovi na tržištu osiguranja

Tržište osiguranja u 2021. godini u RSM prolazi kroz period značajnih promjena koje imaju vrlo veliki uticaj na dosadašnji način poslovanja te na finansijske rezultate osiguravajućih društava.

Osiguravajuća društva na tržištu osiguranja u RSM poslije pandemije imaju jedinstveni izazov kako stimulirati rast i pokrenuti inovacije u prilično lošem i negativnom ekonomskom okruženju, s izrazito niskim prinosima od finansijskih ulaganja. Dodatno, tržište osiguranja u RSM treba u ovakvom ambijentu poslovanja da se suoči s dodatnim izazovom u koliko se uđe u proces liberalizacije cijena osiguranja AO, o čemu se već dugo razmišlja u institucijama države.

Za kvalitetno vođenje ovog procesa i izbjegavanje svih negativnih rizika na biznis osiguranja AO treba i podrazumijeva nekoliko faza koje bi trajale naredne dvije do tri godine.

Ako se pogledaju finansijski rezultati poslovanja kompanija vidi se da su kompanije na tržištu osiguranja suočene sa dodatnim izazovima konsolidacije finansijskih rezultata pre svega sa izborom modela za kvalitetno menadžiranje troškova poslovanja izazvanih ekonomskom krizom i rastom cijena intelektualnih usluga i energenata.

Sama analiza ovih indikatora opravdava konstataciju da osiguravajuće kompanije trebaju analizirati modele za kvalitetno menadžiranje i smanjenje troškovnog koeficijenta.

Na ovo ukazuje i, samo ako se napravi uvid u regionu i šire, odnos između štetnog, troškovnog i kombinovanog količnika kakvi su u RSM i to:

	2019	2020	2021
Štetni koeficijent	52,50%	47,82%	53,33%
Troškovni koeficijent	51,46%	51,41%	52,15%
Kombinovani koeficijent	103,96%	99,23%	105,48%

Na osnovu iznesenog, u dijelu promjene i izazova (liberalizacija, MTPL i poboljšanje finansijskog rezultata), može se zaključiti da tržište osiguranja u RSM, a svakako i kompanije koje rade na tržištu, očekuje veliki broj izazova s kojim će se morati suočiti u narednih dve/tri godine.

*Nacionalno Biro osiguranja RSM  
Generalni Direktor  
Mr Trajče Latinovski*